

Informat vai zi o jums

„Par m c bu literat ras nodrošin jumu visp r j s izgl t bas iest d s”

1. Situ cijas raksturojums.

Kompeten u sadal jums izgl t bas iest žu nodrošin šan ar m c bu l dzek iem

Ministru kabinets:

- nosaka valsts standartus izgl t b
19.12.2006. MK noteikumi Nr.1027 *"Noteikumi par valsts standartu pamatzgl t b un pamatzgl t bas m c bu priekšmetu standartiem"*;
02.09.2008. MK noteikumi Nr.715 *"Noteikumi par valsts visp r j s vid j s izgl t bas standartu un visp r j s vid j s izgl t bas m c bu priekšmetu standartiem"*;
- nosaka k rt bu, k d valsts organiz un finans m c bu l dzek u izdošanu un ieg di
06.03.2001. MK noteikumi Nr.97 *"K rt ba, k d valsts organiz un finans m c bu l dzek u izdošanu un ieg di"*;
- nosaka k rt bu, k d izv rt un apstiprina m c bu literat ras atbilst bu pamatzgl t bas un visp r j s vid j s izgl t bas valsts standartam
10.04.2012. MK noteikumi Nr.252 *„K rt ba, k d izv rt un apstiprina m c bu literat ras atbilst bu pamatzgl t bas un visp r j s vid j s izgl t bas valsts standartam"*;
- nosaka oblig to dokument ciju (t.sk. m c bu proces izmantojam s m c bu literat ras saraksts), kas nepieciešama visp r j s izgl t bas iest žu pedago isk procesa organiz cijai
18.10.2005. MK noteikumi Nr.779 *"Noteikumi par visp r j s izgl t bas iest žu pedago isk procesa organiz šanai nepieciešamo oblig to dokument ciju"*;
- nosaka k rt bu, k d izgl t bas iest de (iz emot augstskolas un koledžas) nodrošina bibliotek ros un inform cijas pakalpojumus
27.12.2011. MK noteikumi Nr.1002 *"K rt ba, k d izgl t bas iest de (iz emot augstskolas un koledžas) nodrošina bibliotek ros un inform cijas pakalpojumus"*;

Izgl t bas un zin tnes ministrija:

- izstr d valsts izgl t bas standartus (*Izgl t bas likuma 15.panta 7.punkts*);
- izstr d valsts izgl t bas standartu pras b m atbilstošus m c bu priekšmetu vai kursu programmu (iz emot augst k s izgl t bas programmas) paraugus (*Izgl t bas likuma 15.panta 11.punkts*);

- organizācija valsts pasākumu izglītības pamatprogrammā atbilstoši mērķu līdzekļu izstrādei un izdošanai (*Izglītības likuma 15.pantā 13.punktā*);
- organizācija elektronisko mērķu resursu un izglītības standartiem atbilstoši mērķu līdzekļu izstrādei (*Izglītības likuma 15.pantā 17.punktā*);
- pakalpojumu bibliotēkām un informācijas pakalpojumu sniegšanu izglītības iestādēs (*Izglītības likuma 15.pantā 27.punktā*);
- izvērtēt un apstiprināt mērķu procesa izmantojamo mērķu literatūru (*Vispārīgās izglītības likuma 5.pantā 5.punktā*).

Pašvaldība:

- uzturēt sīkpadotību esošās izglītības iestādes, izveidot speciālas izglītības iestādes, speciālas izglītības klases un grupas vispārīgās izglītības iestādēs, internātkolāžas, ar tās, kuras tiek finansētas no valsts budžeta, ieviešot, ka šīs iestāžu finansēšanas nodrošinājums nedrīkst būt mazāks par Ministru kabineta noteikto, un kontrolēt šo finansu līdzekļu izmantošanu (*Izglītības likuma 17.pantā trešās daļas 7.punktā*);
- piedalīties sīkpadotību esošo izglītības iestāžu nodrošināšanā ar mērķu literatūru, mērķu procesam nepieciešamo cita veida literatūru un citiem mērķu līdzekļiem (*Izglītības likuma 17.pantā trešās daļas 23.punktā*);
- veicina iespēju izglītības iestādēm izmantot vienoto bibliotēku informācijas sistēmu (*Izglītības likuma 17.pantā trešās daļas 23¹.punktā*);

Izglītības iestādes dibinātājs:

- nodrošina izglītības iestādes nepārtrauktai darbībai nepieciešamos finansu un materiālos līdzekļus, ieviešot Ministru kabineta noteikumus par izglītības iestāžu finansēšanu un materiālo nodrošinājumu (*Izglītības likuma 29.pantā*);

Izglītības iestādes vadītājs:

- atbild par izglītības iestādes darbību un tās rezultātiem, par šā likuma un citu izglītības iestādes darbību reglamentējošo normatīvo aktu ieviešanu, kā arī par intelektuālo, finanšu un materiālo līdzekļu racionālu izmantošanu (*Izglītības likuma 30.pantā pirmajā daļā*);
- izglītības iestādes vadītājam ir pienākums nodrošināt izglītības iestādes piekūvi bibliotēkām un informācijas pakalpojumiem (*Izglītības likuma 30.pantā trešās daļas 1.punktā*);

Izglītības iestādes pašpārvalde (iestādes dibinātāja, izglītājamo, viņu vecāku un iestādes darbinieku deleģēti pārstāvji):

- iesniedz priekšlikumus izglītības iestādes vadītājam par iestādes darba organizāciju, budžeta sadalījumu un izglītības programmu stenošanu (*Izglītības likuma 31.pantā 3.punktā*).

Izglītības iestādes padome (izglītības iestādes vadītājs, pedagogu pārstāvji, pašvaldības pārstāvji, izglītības iestādes dibinātājs, vecāku pārstāvji, izglītājamo pārstāvji):

- izstrādā priekšlikumus izglītības iestādes attīstības plānam (*Vispārējās izglītības likuma 13.pantā 1.punktā*);
- piedalās izglītības procesa un tā rezultātu apspriešanā un sniedz priekšlikumus izglītības kvalitātes uzlabošanai (*Vispārējās izglītības likuma 13.pantā 2.punktā*);

Pedagogi

- mācību priekšmetu vai kursu programmas ir tiesības izstrādāt vai izraudzties šīs programmas stenojošiem pedagogiem atbilstoši izglītības programmai. Mācību priekšmetu vai kursu programmu apstiprina izglītības iestādes vadītājs (*Izglītības likuma 34.pantā pirmajā un otrajā daļā*);
- pedagoga pienākums ir radoši un atbildīgi piedalīties attiecīgā izglītības programmu stenošanā (*Izglītības likuma 51.pantā pirmās daļas 1.punktā*);
- pedagogi ir atbildīgi par savu darbu, tā metodēm, paņēmieniem un rezultātiem (*Izglītības likuma 51.pantā otrajā daļā*);
- pedagogam ir tiesības, pamatojoties uz līgumu par mācību līdzekļu izstrādāšanu, saņemt apmaksātu līdz trijiem mēnešiem ilgu radošā darba atvaļinājumu vai līdz sešiem mēnešiem ilgu bezalgas atvaļinājumu Ministru kabineta noteiktaj kārtībā (*Izglītības likuma 52.pantā 3.punktā*).

Finansējuma avoti

Mācību līdzekļu iegādes finansējuma avoti ir:

- pašvaldības budžeta līdzekļi. Saskaņā ar 25.09.2001. MK noteikumu Nr.415 "*Bibliotēku darbības nepieciešamā finansējuma normatīvi*" 1.un 2.punktā bibliotēkas dibinātājs nodrošina grāmatu un periodisko izdevumu iegādei pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības iestādžu bibliotēkās (atbilstoši stenojamai izglītības programmai) — ne mazāk kā septiņi latī uz vienu izglītājamo un pedagogu. Šīs normatīvs ir izstrādāts pirms vienpadsmit gadiem un neatbilst reālajai tirgus situācijai. Pašvaldības

pieširt finansjuma apjoms ne vienmēr atbilst noteiktajam. Apmēram 25% jeb viena ceturtdaļa Latvijas pašvaldību nodrošina 25.09.2001. MK noteikumos Nr.415 "Bibliotēku darbības nepieciešamā finansjuma normatīvi" bibliotēkai noteikto finansjuma minimumu mēģenību grāmatu iegādei pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestādēs. Aptuveni 25% pašvaldību šim mērķim piešķir 5-6,99 Ls uz vienu izglītājamo. Aptuveni 34% pašvaldību no pašvaldības budžeta piešķir 3-4,99 Ls gadā uz vienu skolēnu, bet 16% pašvaldību no pašvaldības budžeta piešķir 0-2,99 Ls uz vienu skolēnu gadā;

- valsts budžeta mērķcīņa Valsts izglītības saturā centra apstiprinātā mēģenību literatūras iegādei (2011.gadā 0,72 Ls vienam skolēnam). Valsts budžeta konsolidācijas apstākļos valsts līdzfinansējuma apjoms mēģenību literatūras iegādei uz vienu skolēnu ir samazinājies no Ls 3,87 2008.gadā līdz Ls 0,69 2010.gadā, kas ir aptuveni 6,5 reizes. 2012.gadā finansējums ir palielināts līdz Ls 1,98 uz vienu skolēnu. (Vienas mēģenību grāmatas vidējā cena ir 5.60 Ls). Salīdzinājumam: pamatizglītībā Lietuvā valsts līdzfinansējums ir 20 eiro (apmēram 14 Ls), bet Igaunijā – 30 eiro (apmēram 21 Ls) mēģenību literatūras iegādei uz vienu skolēnu. 2011.gadā Latvijas vēstures, kuru ievieš katsevišķu mēģenību priekšmetu, un plānots pirmās svešvalodas apguves ieviešanai no 1.klases tika piešķirta pašvalsts mērķcīņa mēģenību grāmatu iegādei šajos mēģenību priekšmetos – kopā Ls 250 000;
- vecāku naudas līdzekļi;
- citu sponsoru naudas līdzekļi un ziedojumi.

Mēģenību obligātais saturs un tā stenošana

Mēģenību priekšmetu obligāto saturu nosaka valsts pamatizglītības standarts (19.12.2006. MK noteikumi Nr.1027 "Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mēģenību priekšmetu standartiem") un valsts vispārējās vidējās izglītības standarts (02.09.2008. MK noteikumi Nr.715 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības mēģenību priekšmetu standartiem").

Pamatizglītības mēģenību priekšmetu saturs ir veidots atbilstoši 1999.gadā izstrādātajam „Valsts pamatizglītības standartam”. Pamatizglītības standartu ieviešana tika uzskatīta jau 2004.gadā, bet 2006.gadā tie tika apstiprināti Ministru kabineta noteikumu formā atbilstoši veiktajiem izmaiņām tādēļ, ka normatīvajos aktos. Pēdējā astoņpadsmit gadu laikā standartos nav veiktas būtiskas izmaiņas. Izstrādājumā ir Latvijas vēsture, IZMZino_maclidz_240412; Informatīvais ziņojums „Par mēģenību literatūras nodrošinājumu vispārējās izglītības iestādēs”.

kuru 2011.gadā ievieša kā atsevišķu mēcību priekšmetu, un plānot pirmās svešvalodas apguves ieviešana no 1.klases. Eiropas valstu prakse liecina, ka izmaiņas mēcību saturā ir nepieciešamas ik pēc 7-10 gadiem.

Lai nodrošinātu bērnu vecumposmam atbilstošu izglītības saturu un veiktu sagatavošanas darbus pamatizglītības apguvei sešu gadu vecumā (Ministru kabineta 2009.gada 8.septembrī izskatītā „Sociālās drošības stratēģija”), kā arī lai nodrošinātu vidējās izglītības iegāšanu 18 gados, Valsts izglītības satura centrs veic apjomīgu darbu, kurā mērķis ir saskaņot un pilnveidot (atvieglot) pirmsskolas un sākumskolas mēcību saturu. Ja notiks pārēja uz pamatizglītības uzskāšanu sešu gadu vecumā, tad atsevišķos mēcību priekšmetos būs nepieciešams pilnveidot esošās vai izstrādāt jaunas mēcību grāmatas un citus mēcību līdzekļus. Jaunā mēcību satura ieviešanai izglītības iestādēs jānotiek pakāpeniski, vienlaikus paredzot arī finansējumu no valsts budžeta jaunām mēcību līdzekļu, tostarp arī digitālo mēcību līdzekļu, izstrādei un iegādei.

2011.gadā Valsts izglītības satura centrs nodrošināja finansējuma sadali pašvaldībām mēcību līdzekļu iegādei visumā (961) Latvijas izglītības iestādēm, kas steno piecgādāto un sešgadīgā bērnu obligāto sagatavošanu pamatizglītībā.

Valsts izglītības satura centrs, izvērtējot mēcību literatūras atbilstību pamatizglītības vai vispārējās vidējās izglītības standartiem, apstiprina mēcību komplektizdevumus. Komplektizdevumu obligātīek autām mēcību grāmatām skolām un metodiskais līdzeklis skolotājiem, bet tajā var būt iek auti arī citi mēcību grāmatas saturu saistītā mēcību līdzekļi – darba burtnīca, hrestomātijā, uzdevumu krājums, praktisko darbu krājums u.c.

Izglītības iestādžu nodrošinājums ar mēcību literatūru

Izglītības un zinātnes ministrijas statistika rāda, ka 2010./2011.mēcību gadā vispārīgā tojāo dienas skolu bibliotēkās uz vienu skolu bija vidējā 29 mēcību grāmatas. Jāpiebilst, ka skolu bibliotēkām grāmatu krājumi ir veidojūšies pēdjos 13–15 gados, kad Latvijā tika uzskāta jauno izglītības standartu izstrāde un ieviešana. Mēcību grāmatu krājums ir uzskaitītas ne tikai mēcību grāmatas, bet arī skolām domātē uzdevumu un praktisko darbu krājumi, hrestomātijas (piemēram, sērija „Vādzgā grāmatā”) un citi mēcību literatūras izdevumi, kā arī pedagogiem domātē metodiskā literatūra. Mēcību grāmatu krājums nereti ir uzskaitītas (nav norakstītas) arī novecojūšās mēcību grāmatas,

kuras uzglab m c bu kabinetos un izmanto k papildu inform cijas avotu m c bu priekšmeta apguvei.

Skolu bibliot ku nodrošin jums ar m c bu gr mat m un cita veida literat ru ir atš ir gs. Ir skolas, kuras nodrošina skol niem m c bu gr matas visos m c bu priekšmetos, atseviš s skol s – pat divus eksempl ros: vienu – darbam klas , otru – m j s, ir skolas, kuras nodrošina ar darba burtn cu ieg di, paši jaun ko klašu skol niem. Ta u ir ar skolas, kur m c bu gr matas un darba burtn cas l dz pirkt par vec ku naudu.

Izgl t bas iest des par pašvald bas un valsts pieš irtajiem budžeta l dzek iem (turpm k – budžeta l dzek i) pirmk rt ieg d jas m c bu procesa nodrošin šanai visnepieciešam k s m c bu gr matas (pamatgr matas) attiec gaj m c bu priekšmet . T s p rk atbilstoši skol nu skaitam ar nelielu rezervi. L dztekus pamatgr mat m p rk ar alternat vas (m c bu priekšmet savstarp ji aizst jamas) m c bu gr matas neliel skait , lai nodrošin tu pedagogiem iesp jami liel ku m c bu materi lu izv li m c bu procesa daž došanai un individualiz cijai. M c bu priekšmetu skaits, kuros izmanto m c bu gr matas, pamatizgl t bas pak p ir no 7 m c bu priekšmetiem 1.klas l dz 14 m c bu priekšmetiem 9.klas , vid j s izgl t bas pak p – 13 oblig tie m c bu priekšmeti un tikpat daudz izv les priekšmetu. Alternat vo m c bu gr matu skaits pamatizgl t bas m c bu priekšmetos ir vid ji (aritm tiski) 1,88 nosaukumu m c bu gr matas, iz emot svešvalodas, kur alternat vo gr matu skaits ir liel ks (Latvij un r valst s izdotas m c bu gr matas, kas nodrošina svešvalodas apguvi daž dos l me os saska ar Eiropas kop gaj m pamatnost dn m valodu apguvei). Alternat vo m c bu gr matu skaits visp r j s vid j s izgl t bas m c bu priekšmetos vid ji (aritm tiski) ir 1,21 nosaukumu m c bu gr matas (iz emot svešvalodas). Izgl t bas iest des, kuras steno maz kumtaut bu izgl t bas programmas, vienlaikus p rk m c bu gr matas gan latviešu valod , gan to tulkojumus krievu valod .

2009.gada j nij Izgl t bas satura un eksamin cijas centrs sadarb b ar Latvijas Skolu bibliotek ru biedr bu veica Latvijas visp r j s izgl t bas iest žu bibliot ku aptauju, kuras m r is bija noskaidrot, k du da u no pamatizgl t bas un visp r j s vid j s izgl t bas programmu apguvei nepieciešam s m c bu literat ras 2009./2010.m c bu gadam izgl t bas iest des ieg d jas par budžeta l dzek iem un k du da u – par vec ku naudu. Aptaujas rezult ti par d ja, ka pamatizgl t bas programmu apguvei par budžeta l dzek iem p rk aptuveni 95% m c bu gr matu un 5% darba burtn cu, bet par vec ku naudu – attiec gi 5% m c bu gr matu un 95%

darba burtnacu. Vispirms vidjies izglibas programmu apguvei par budzeta l dzekiem p r k aptuveni 87% m c bu gr matu un 13% darba burtnacu (pamat t s ir m c bu gr matai piel dzin mas darba burtn cas svešvalodu apguvei), bet par vec ku naudu – attiec gi 13% m c bu gr matu un 87% darba burtnacu. Vienlaikus aptauja par d ja, ka par vec ku naudu pamat p r k m c bu gr matas un darba burtn cas, kur s skol ns veic individu lus ierakstus, k ar citus m c bu l dzek us (piem ram, v rdn cas, atlantus), kurus skol ns izmanto m c bu proces vair ku m c bu gadu garum . Savuk rt par budzeta l dzekiem p r k ilglaic gi lietojamas gr matas (m c bu gr matas, dai literat ru, uzzi u literat ru), kuras skol ni var sa emt skolas bibliot k .

Konkurence m c bu literat ras tirg

2007.gad Konkurences padome veica tirgus uzraudz bu m c bu gr matu tirg , un „Konkurences padomes publiskaj zi ojum par m c bu gr matu tirgu” nor d ts, ka „...kaut ar neliela, bet konkurence starp izdev jiem ir iesp jama tikai gad jumos, ja attiec g priekšmeta un klases gr matu izdod vismaz divi izdev ji. (..) Atseviš os gad jumos visp r j s vid j s izgl t bas jom attiec g priekšmeta gr matu noteiktai klasei izdod viens izdev js, l dz ar to atseviš os konkr tajos tirgos ir izveidojies monopolst voklis.(..) Konkurences padomes skat jum š da situ cija nav pie emama, jo nepast v izv les iesp jas un nav aizvietojam bas no piepras juma puses. Veicot tirgus uzraudz bu, ir secin ts, ka sal dzinoši lab ka situ ciju ar m c bu gr matu izv li un aizvietojam bu past v s kumskolas un pamatskolas l men , bet vismaz k s izv les iesp jas ir vidusskolas l men . (..) Tirgus uzraudz bas ietvaros ieg t inform cija liek secin t, ka ir nepieciešams veikt pas kumus, lai veicin tu konkurenci šaj nozar .” L dz ar to, lai nodrošin tu kvalitatu, m sdien gu, radošu un individualiz tu m c bu procesu, neb tu atbalst ma sabiedr b paust ideja par vien go oblig to m c bu gr matu. Turkl t t d j di tiktu ierobežotas ar Izgl t bas likuma 34.panta pirmaj da un Visp r j s izgl t bas likuma 19.panta otraj da noteikt s pedagoga ties bas izstr d t m c bu priekšmeta vai kursa programmas atbilstoši izgl t bas programmai. Ta u Izgl t bas un zin tnes ministrija var izvirst priorit tes un pieš irt finans jumu m c bu l dzek u nodrošin šanai m c bu priekšmetos vai izgl t bas jom s, kur s tr kst standartiem atbilstošu m c bu l dzek u.

M c bu gr matu apmai as biežums (m c bu fonda atjaunošanas principi un iesp jamie veidi).

M c bu gr matas lietošanas ilgums skolas bibliot k ir 3-5 gadi (atkar b no m c bu gr matas izmantošanas biežuma), ta u skolu bibliot k s ir ar

IZMZino_maclidz_240412; Informat vais zi ojums „Par m c bu literat ras nodrošin jumu visp r j s izgl t bas iest d s”.

m c bu gr matas, kuras kalpojušas ilg ku laiku un ir novecojušas. Soci lo zin t u m c bu priekšmetos m c bu saturs noveco tr k nek dabaszin t u nozar s. Izgl t bas un zin t nes ministrija uzskata, ka normat vaj akt noteiktais tr s gadu ilgais minim lais m c bu gr matu nomai as biežums ir optim ls. M c bu gr matu nomai as biežums ir p rskat ms vienlaikus ar p ctec gu un pak penisku m c bu priekšmeta standartos noteikt izgl t bas satura atjaunošanu un ieviešanu sec gi pa gadiem, s kot no 1.klases.

Skolu bibliot ku kr jums ir regul ri j atjauno. 2009.gad veikt bibliot ku aptauja liecina, ka liel k da skol u m c bu literat ras ieg di un bibliot kas kr juma veidošanu un paplašin šanu veic p rdom ti, r p gi pl nojot budžeta l dzek us. Vairums skolu iev ro principu – par budžeta l dzek iem p rk m c bu gr matas un citas gr matas, kuras skol ni var sa emt skolas bibliot k un izmantot vair kus gadus. L dzek u taup šanas nol kos kaimi u skolas kooper jas gr matu izmantošan . Skol s organiz lietoto m c bu gr matu apmai u, k ar to nodošanu skolas bibliot kai (piem ram, akcija „Vec ki d vina skolai lietot s m c bu gr matas”).

Atbalst ma ir pedagogu iniciat va izstr d t autorprogrammas, veicinot radošumu un daudzveid gu m c bu metožu izmantojumu, k ar nodrošinot m c bu procesa individualiz ciju atbilstoši konkr t m b rnu vajadz b m un sp j m.

Saska ar Izgl t bas likuma 60.panta trešo da u m c bu l dzek u sagatavošana un izdošana saska ar valsts pirmsskolas izgl t bas vadl nij m un valsts izgl t bas standartiem tiek finans ta ikgad j valsts budžet pieš irto l dzek u apm r . Praktiski no valsts budžeta l dz 2008.gadam tika finans ta tikai m c bu literat ras izdošana skol niem ar speci l m vajadz b m, jo maz s tir žas d t s izdošana uz m jdarb bai ir nerentabla. Kopš 2009.gada kras valsts budžeta samazin juma d m c bu literat ras izdošanai finans jums netiek pieš irts, l dz ar to patlaban m c bu l dzek u nodrošin jums skol niem ar speci l m vajadz b m ir neapmierinošs.

Gad jumu skaits, kad skol ni maina skolu m c bu gada laik , ir neliels., Piem ram, 2010./2011.m c bu gada laik tikai 28 no 20 273 1.klašu skol niem, 65 no 19 410 2.klašu skol niem main ja izgl t bas iest di, bet kop 1.-6. klašu izgl t bas posm izgl t bas iest di m c bu gada laik main ja 0,67% skol nu. Šaj statistik nav ieskait ti gad jumi, kad skolas mai a ir saist ta ar skol na vesel bas st vokli, k ar gad jumi, kad

skolnī, mainot skolu, maina arī klases līmeni, piemēram, pāriet no 4.klases uz 3. vai 5.klasi.

Mācību grāmatu svārs

Valsts izglītības satura centrs ir diskutējis ar izdevniecībām par iespējami samazināt mācību grāmatu un citu mācību līdzekļu svāru, lai novērstu iespējamās veselības problēmas bērniem. Secinājums: noteikti viegla materiāla izgatavotā mācību grāmata var būt vai nu dārga un kvalitatīva vai arī lēta un nekvalitatīva. Sabalansējot grāmatas svāru, kvalitāti un cenu, tiks ražošān izmanto daži da veida materiālus, kas nodrošina grāmatas lietošanu ilgtermiņā. Būtu izvērtējams jautājums par obligātu prasību izdevniecībām mācību literatūras izdevumiem lietot plūnu un kvalitatīvu papīru.

Skolnā somas piepildījuma svāru veido gan mācību literatūra, gan arī citi mācību līdzekļi un skolnā personāls lietas. Lai novērstu iespējamās skolnā veselības problēmas, kuru cēlonis var būt smagās skolas somas pārnēsāšana, saskaņā ar 27.12.2002. MK noteikumu Nr.610 "Higiēnas prasības vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības iestādēm" 7.punktā izglītības iestāde veicina iespēju izglītējamajiem glabāt ikdienā nepieciešamās lietas izglītības iestādē, lai netiktu pārsniegts skolnā somas piepildījuma svārs, kas atbilst maksimālajam pārnēsājamo priekšmetu smaguma normām attiecīgajās vecuma grupās. Izglītības iestādes un pedagogi var veikt (un patlaban noteikti daudzās skolās veic) dažādus citus pasākumus, lai atvieglotu skolnā somas svāru. Piemēram, mācību procesu organizēt tā, ka mācību grāmata glabājas klasē vai mājās, bet somānes darba burtniца; veido stundu sarakstu, lai skolnā vienlaikus nebūtu jānes visas mācību grāmatas. Skolas somas svāra atvieglošanu veicina arī elektronisko mācību līdzekļu izmantošana, kuru loma nākotnē izglītībā arvien palielināsies.

2. Iespjamie risinājumi mcbu l dzek u iegdes izdevumu samazinšanai:

Lai nodrošinātu skolniekiem un pedagogiem iespējamo mcbu procesu izmantošanu daudzveidīgus mcbu l dzekus un individualizētu mcbu procesu, vienlaikus samazinot izglītības izdevumus par mcbu l dzek u iegdi un atbrīvojot no šāpienkuma skolnūvekus, atbildīgajām institūcijām ir jāveic šādi pasākumi:

Izglītības un zinātnes ministrijai:

- plānot izglītības ieguvei valsts galvota finansējuma jebvairu sistēmas ieviešanu, katra izglītībā vairāk paredz Ministru kabineta noteikumos noteiktās finansējums Ls 7 apmērā vienam skolnam. iemotvērī mcbu literatūras izdevumu sagatavošanas (autoratīdību un ražošanas izmaksu) pakāpeniska pieauguma tendenci (salīdzinājumam: 2001.gadā viena mcbu grāmata maksāja vidēji Ls 3, bet 2012.gadā – Ls 5,20), šāsumma būtu palielināma vismaz līdz Ls 14;
- jāveic mērķtiecīgi pasākumi mēdiena mcbu procesa stenošanai digitālā mcbu vidē. Līdztekus iespējamiem mcbu l dzekiem jāveicina elektronisko mcbu l dzek u izstrāde un izmantošana, kā arī iespējamo mcbu l dzek u (t.sk. mcbu grāmatu un darba burtni) digitalizācija un publicēšana interneta portālā. Lai nodrošinātu izglītības iestādēm bezmaksas pieeju interneta portālā publicētajiem mcbu l dzekiem, Izglītības un zinātnes ministrijai ir jānoprot no izdevja atļaujas (licences) attiecīgā skaitā vai jānoprot no izdevja mcbu l dzek a digitālā versija un tiesības to ievietot interneta portālā (autoritātibas), kā arī jāpieprasa izdevniecībām nodrošināt apstiprinātā mcbu literatūras digitālā versiju ieviešanai interneta portālā. Jēbkurš no iepriekšminētajiem pasākumiem prasa ievērojamas investīcijas, ko tuvākajā laikā valsts budžetā nav iespējams plānot. Mcbu l dzek u digitalizācijai būtu piesaistīti ES struktūrfondu 2014. – 2020.gada plānotās perioda finansējums;
- regulāri, biežāk nekā līdz šim un meklējot jaunas formas, jāinformē sabiedrība par to, kā mcbu grāmatas tiek izvērtētas un apstiprinātas komplektā ar metodisko līdzekļu skolotājiem (turpmāk – komplektizdevums), savukārt citu mcbu l dzek u, tostarp darba burtni, iekāršana komplektizdevumā un izmantošana izglītības procesā nav obligāta;

- j p rskata darba burtn cas apstiprin šanas krit riji (izv rt jot komplektizdevuma atbilst bu standartam, darba burtn cu apstiprin t tikai tajos gad jumos, ja m c bu gr matas izmantošana bez darba burtn cas ir apgr tin ta vai nav iesp jama standart noteikto pamatpras bu izpildei);
- j veicina b rnu vec ku kompetences att st ba un l dzdal ba pedago iskaj proces un izgl t bas iest des pašp rvaldes aktivit t s;
- jauna m c bu priekšmeta ieviešanas gad jum j pieš ir finans jums m c bu priekšmeta standartam atbilstošu m c bu l dzek u izstr dei, izdošanai vai ieg dei, lai ar tiem nodrošin tu visas Latvijas izgl t bas iest des, kuras steno attiec go izgl t bas programmu;
- var tu tikt inici ti valsts finans ti projekti m c bu literat ras izstr dei, piem ram, m c bu literat ras izveidei skol niem ar speci l m vajadz b m, vai ar ja valsts standart noteiktam oblig tajam m c bu priekšmetam nav izdots m c bu priekšmeta standarta pras b m atbilstošs m c bu komplekts.

Pašvald b m j nodrošina finans jums izgl t bas iest d m m c bu literat ras ieg dei atbilstoši 25.09.2001. MK noteikumos Nr.415 "Bibliot ku darb bai nepieciešam finans juma normat vi" noteiktajam apjomam (ne maz k k septi i lati uz vienu izgl tojamo un pedagogu), lai nodrošin tu m c bu literat ras pieejam bu skolas bibliot k .

Izgl t bas iest d m:

- izgl t bas programmas stenošanai izmantojam s m c bu literat ras saraksts j veido, iev rojot 18.10.2005. MK noteikumu Nr.779 "Noteikumi par visp r j s izgl t bas iest žu pedago isk procesa organiz šanai nepieciešamo oblig to dokument ciju" 3.14.punkt noteikto, ka m c bu literat ras sarakstu turpm kajiem trim gadiem ne v l k k divas ned as pirms k rt j m c bu gada beig m saska ar izgl t bas iest des pedago isk s padomes ieteikumu apstiprina izgl t bas iest des direktors. Groz jumus apstiprin taj izmantojam s literat ras sarakst at auts izdar t vienu reizi m c bu gad ne v l k k divas ned as pirms m c bu gada beig m, un tie ir attiecin mi tikai uz n kamajiem m c bu gadiem;
- j veicina izgl t bas iest des pašp rvaldes darbs un b rnu vec ku iesaiste l mumu pie emšan , kas saist ti ar pedago isko procesu, tostarp jaunu m c bu l dzek u ieg di;

- j nodrošina ikvienam skolnam pieejami un kvalitatvi izgl t bas programmas apguvei nepieciešamie bibliotek rie un inform cijas pakalpojumi: piek uve m c bu literat rai, dai literat rai, uzzi u un nozaru literat rai, periodiskajiem izdevumiem, elektroniskajiem katalogiem, datub z m, internetam un elektronisk s inform cijas resursiem.

Izgl t bas un zin tnes ministrs

R. lis

24.04.2012.
3107
I.Vasmanis
67814244
imants.vasmanis@visc.gov.lv